

Malatya İl Tütün Kontrol Kurulu Üyesi Kurum Çalışanlarının 4207 No'lu Kanunun İçerik ve Yürürlüğü Hakkındaki Tutumları

Attitude of Employees in the Institution of Malatya Provincial Tobacco Control Committee Towards Content and Being in Force of the 4207 of Law

Fadime Tülücü¹, Zeynep Ayfer Aytemur¹, Süleyman Savaş Hacıevliyagil¹, Gülsen Güneş²

¹İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

²İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye

ÖZET

Amaç: Tütün yasasının yürürlüğündeki başarı, uygulayıcı kurumların konuya bakış açısı, bilgi ve farkındalık düzeyi ile yakından ilişkilidir. Bu çalışmadaki amacımız, Malatya İl Tütün Kontrol Kurullarına (İTKK) üye kurumlarda çalışan kamu personellerinin tütün yasası hakkındaki farkındalık ve sorumluluk düzeylerini araştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: İTKK üyesi kamu kurumlarında çalışan 305 kamu personeline anket uygulandı. Ankette olguların demografik verileri, sigara içme özellikleri, çalıştıkları kurumlar, yasayı öğrenme yolları, yasadan sonra kendi sigara içme tutumlarında değişiklik, yasa hakkındaki bilgi düzeyleri, yasanın işlerliği hakkındaki görüşleri, yasa hakkında bireysel ve kurumsal sorumluluk hakkındaki düşüncelerini sorgulayan sorular yöneltildi.

Bulgular: Olguların yaş ortalaması 35.9±8.9 olup %73.1'i erkektir. Lise ve üniversite mezunu oranı %92.1'dir. Aktif sigara içicilik oranı %58.4'dür. Verem Savaş Dispanseri'nde sigara içme oranı diğer kurumlardan fazladır (%75). Yasa sonrası sigara içme oranlarının en çok azaldığı kurum %51 ile Emniyet Müdürlüğü'dür. Yasa hakkında olguların %77'si medya yoluyla haberdar olurken kurum amiri yoluyla öğrenenlerin oranı %6'dır. Olgulardan %81.3'ü yasayı desteklemekte olup %30'u çalıştığı kurumda sigara içildiğini, %22.3'ü yasak yerde sigara satıldığını görmüştür. Katılımcıların yasanın uygulanması aşamasında ne kadar sorumluluk hissettiklerini anlamaya yönelik sorulara verdikleri yanıtlara göre olguların yaklaşık 1/4'ü sorumluluk hissetmemektedir.

Sonuç: İTKK'da görev alan kurumlarda tütün yasası yeterince işlevsel değildir. İTKK üyesi kamu kurumlarında çalışan personelde yasaya karşı farkındalık ve sorumluluk konusunda eksiklikler bulunmaktadır. (*Türk Toraks Derg 2012; 13: 99-110*)

Anahtar sözcükler: Tütün kontrolü, İl Tütün Kontrol Kurulu, tütün yasası

Geliş Tarihi: 19.08.2011

Kabul Tarihi: 14.09.2011

ABSTRACT

Objective: The current success of the implementation of the tobacco act is closely related to the perspective, knowledge and level of awareness of enforcing agencies. The aim our study was to identify the levels of awareness and responsibility regarding the tobacco law of employees of public institution members of Malatya Provincial Tobacco Control Committee (PTCC).

Materials and Methods: A questionnaire was carried out with 305 employees of public institution members of PTCC. In the questionnaire, the demographic data, smoking characteristics, attitudes to smoking after changing the law and their opinions about the functioning of the law were obtained and they were asked how they had learnt about the law and their thoughts on individual and corporate responsibility.

Results: The mean age was 35.9±8.9 years. 73.1% males, 92.1% high school and 58.4% were university smokers. The rate of smoking in the Tuberculosis Dispensary was higher than in other institutions (75%). The greatest decrease in the smoking rate after the law was seen in Police Department (51%). 77% of the cases were informed through the media about the law, while 6% of them learned through the authority of the institution, 81.3% of the cases supported the law. 30% know that cigarettes can be smoked at their institution and 22.3% continue the cigarette selling despite banning. A quarter of employees do not feel responsibility regarding the law.

Conclusion: In public institution members of PTCC, the law is not sufficiently functional. The levels of awareness and responsibility regarding the tobacco law of employees of public institution members of NTCC were insufficient.

(*Türk Toraks Derg 2012; 13: 99-110*)

Key words: Tobacco control, Provincial Tobacco Control Committee, tobacco law

Received: 19.08.2011

Accepted: 14.09.2011

GİRİŞ

Tütün kullanımı, tüm kullanıcılarına zarar verdiği ve yaklaşık yarısını öldürdüğü bilinmesine karşın halen gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere tüm dünya ülke-

rini tehdit eden küresel bir salgın olma özelliğini korumaktadır. Etkin tütün kontrol politikaları uygulanmadığı takdirde 2030 yılında 8 milyondan fazla, 21. yüzyılda ise bir milyar kişinin öleceği tahmin edilmektedir [1].

Bu çalışma Türk Toraks Derneği 14. Yıllık Kongresi'nde (13-17 Nisan 2011) sunulmuştur.

Yazışma Adresi / Address for Correspondence: Zeynep Ayfer Aytemur, İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye Tel: +90 532 673 87 33 E-posta: zeynep.ayfer@gmail.com

doi:10.5152/ttd.2012.23

Türkiye’de ise bu sayının 2030 yılında 240 bin kişiye yk-selmesi beklenmektedir [2].

Tütün kontrolü ile ilgili yapılan çalışmalar; tütün ürün-lerinin yüksek fiyatla satışa sunulmasının, pasif içiciliğin engellenmesi amacıyla dumansız hava sahası yaratmanın, konu hakkında medya kampanyası yapmanın, tütün ürünlerinin zararlarını belirten uyarı yazıları kullanmanın, isteyen bireylere sigara bırakma desteği sunmanın ve tütün endüstrisinin reklam yapmasını önlemenin tütün kontrolünün temel bileşenleri olduğunu belirtmektedir. Dünya Sağlık rgt’nün (DSÖ) tütünle mücadeleyi hedef olarak 2003 yılında hazırladığı ‘Tütün Kontrolü ere Sözleşmesi (TKS), 2004 yılında Türkiye tarafın-dan da imzalandı ve Ulusal Tütün Kontrol Programı oluş-turuldu. Bu program nedeniyle 1996 yılında yürürlüğe girmiş olan 4207 sayılı kanunun kapsamının genişletilme-si ve uygulamadaki aksaklıkların giderilmesi zorunluluk haline geldi. Bu zorunluluk nedeniyle TKS hükümlerine uyacak biçimde genişletilen ve özellikle cezai hükümleri-nin uygulanmasını yetkinleştiren değişiklik teklifi hazırlan-dı. TBMM’de 3 Ocak 2008 tarihinde onaylanarak yasalaş-tırıldı ve 19 Ocak 2008 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdi [3]. ‘Tütün Mamüllerinin Zararlarının nlenmesine Dair Kanun’ başlığını taşıyan yasanın amacı, tütün ürünlerinin yol açacağı zararları önlemek ve tütün kontrolünü sağlamak olarak tanımlanmıştır. Yasanın hükümleri tütün kontrolünün yukarıda sayılan bileşenleri düşünülerek hazırlanmış olup, yasaklayıcı değil korumacı niteliktedir. Yeni yasanın uygulanabilmesi ve saptanan hedeflere ulaşılabilmesi için Sağlık Bakanlığı’nın 24 Mayıs 2007 tarihli 11083 sayılı 2007/38 no’lu genelgesine isti-naden illerde İl Hıfzısıhha Meclisi kararıyla ‘İl Tütün Kontrol Kurulu’ (İTKK) oluşturuldu. Böylece illerde bulu-nan tüm kamu kurum ve kuruluşları, niversite ve sivil toplum örgütleri tütün mücadelesi içine dahil edildi ve tütün kontrolü hakkında geniş tabanlı bir mücadelenin ülke genelinde yaygınlaştırılması hedeflendi [4].

Türkiye, tütün kontrolü hakkında gereken yasal hükümler açısından dünyanın pek çok ülkesinden ileride bulunmasına rağmen, bu yasanın uygulanma sürecinde görev ve yetki verilen İTKK’nın etkin bir faaliyet içerisinde bulunduğu konusu tartışmaya açıktır. Yasa, 1999 yılında yürürlüğe giren 4207 sayılı ilk yasaya kıyasla yürürlük açısından daha açık ve net olsa da sahadaki işlerliği, bek-lenen hedefe ulaşmakta yetersiz kalmış görünmektedir. Biz alışmamızda Malatya İTK’na dahil olan kurumlardaki çalışanların; yasanın amaç, içerik ve yrrlğine yönelik farkındalıklarını, bu konuda kendilerine düşen sorumluluk ve yetkileri gerektiği gibi yerine getirme konusundaki bilinç düzeyleri ve bakış açılarını, kendi tütün ürünü kul-lanma durumlarını ve yasadaki etkilenme derecelerini anlamak amacıyla bir anket çalışması yapmayı planladık. Elde edeceğimiz sonuçlarla yasanın yrrlğnde ne durumda olduğumuzu görmeyi, varsa sorunları saptama-yı hedefledik. Ortaya çıkacak bulguların sorunları zebil-mek için yol göstereceğini düşünerek gerçeğe ayna tut-mak istedik.

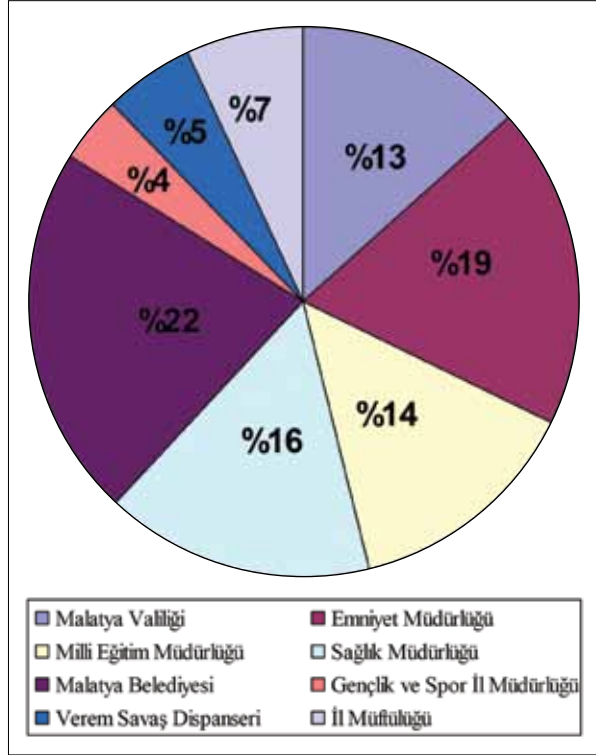
GEREÇ ve YÖNTEM

Çalışma Populasyonu

Araştırmaya, Ulusal Tütün Kontrol Programı’nın uygu-lanması ve eylem planında yer alan görevlerin yerine getirilmesinin koordinasyonu ve takibi, tütün ve tütün ürünlerinin zararları ile mücadele ve kontrol faaliyetlerini yürütmek üzere Malatya İlinde oluşturulan ‘İl Tütün Kontrol Kurulları’ bünyesinde bulunan tüm kamu kurum ve kuruluşları dahil edildi. Malatya’da, İl Tütün Kontrol Kurulu’na dahil olan kamu kurumları; Malatya İl Valiliği, Belediye Başkanlığı, Milli Eğitim Müdürlüğü, Sağlık Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Verem Savaş Dispanseri, İl Müftülüğü ve İl Emniyet Müdürlüğü’dr.

Yöntem

İl Tütün Kontrol Kurullarına ye kurumlardaki çalışan-lara yönelmek üzere toplam 43 sorudan oluşan bir anket hazırlandı. Anket sorularının içeriği belirlenmeden önce amacımıza yönelik bilimsel yayınlar, benzer çalışmalar ve yasa incelendi, uzman görüşü alındı. Türkiye’de yasa ile ilgili yeterli araştırma olmaması da dikkate alınarak soru-ların içeriği geniş kapsamlı olarak hazırlandı. Hazırlanan sorular, epidemiyolojik çalışmalar ve kullanılacak SPSS sistemi alanında uzman olan akademik personel tarafın-dan uygunluk açısından incelendi ve nerileri doğrultu-sunda gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra araştırma amaçlı kullanıldı. Çalışma ncesi anket uygulaması için, İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Akademik Araştırmaları Değerlendirme Komisyonu Başkanlığı’ndan etik kurul onayı alındı. Anket alışmamız Malatya İl Valiliği bünye-sindeki kurum çalışanlarına yönelik olduğundan Malatya İl Valiliği’nden yazılı izin alındı. Çalışmanın evrenini; Malatya’da, İl Tütün Kontrol Kurulu’na ye olan kamu kurumlarında çalışmakta olan kamu personeli oluşturdu. rnek grup sayısı belirlenirken ilgili kurumlarda çalışan personel sayısı öğrenildi, çalışma sürecinde izinli olma veya çalışmaya katılmayı reddetme gibi sebeplerle ulaşıla-mama oranı %15 hesaplanarak 300 kişinin araştırma kapsamına alınması planlandı. rnek grubunda çalışanlar yönetici, memur, işçi, diğer (kurum avukatı, mühendis, teknik eleman, temizlik personeli) şeklinde gruplandırıldı. Araştırmada, veri toplamak için anket formu kullanıldı. Açıklama kısmında, anketin hangi amaçla geliştirildiği ve anketten alınacak bilgilerin, yalnızca araştırmada kullanı-lacağı, başka bir amaçla ya da başka bir yerde kullanılmaya-cağı, anketin bireysel olarak değerlendirilmesi gerektiği, anketteki bilgilerin araştırmacıdan başkası tarafından bilinmeyeceği belirtildi. Anket uygulanırken kurum çalışan-ları ile birebir görüşüldü ve anket tanıtımı sonrası formların kendileri tarafından doldurulması istendi. Araştırmaya katılan bireyler gönüllülük esasına göre soruları yanıtladı. Anket formları bireylerin kendileri tarafından doldurulduktan sonra toplandı. Ankette katılımcıların sosyodemogra-fik özelliklerini, yasa hakkında bilgilenme şeklini, tütün ürünü kullanma durumlarını, çevresel sigara dumanının zararı konusunda bilgilerini, yasadaki etkilenim durumları-nı, yasa hakkındaki düşüncelerini, yasa içeriği hakkında

Şekil 1. Olguların çalıştıkları kurumlara göre dağılımı

bilgi düzeylerini, yasanın uygulanma durumunu, yasanın uygulanmasında kendilerine düşen sorumlulukları yerine getirmeye karşı duyarlılıklarını ve en son olarak yasaya katılım düzeylerini belirlemeye yönelik sorular yer aldı. Katılımcıların cevaplandığı anket formları, her anket formuna bir numara verilerek suretiyle kaydedildi.

İstatistik Analiz

İstatistiksel analizler, SPSS (Statistical Package For The Social Sciences) 16.0 bilgisayar programı kullanılarak yapıldı. Gruplanmış verilerin karşılaştırılmasında Chi-Square Testi, gruplanmış verilerdeki sürekli değişkenlerin karşılaştırılmasında Student-t testi, kullanıldı. $p < 0.05$ değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Olguların Demografik Özellikleri

Çalışmaya 305 olgu katıldı. Yaş ortalaması 35.9 ± 8.9 (20-60) olan katılımcıların 223'ü (%73) erkek, 82'si (%27) kadındı. Eğitim düzeyleri açısından değerlendirildiğinde olguların 4'ü (%1.3) ilkököl, 20'si (%6.6) ortaokul, 104'ü (%34.1) lise ve 177'si (%58) yüksek okul veya üniversite mezunu idi. Elli üç (%17.4) yönetici, 181 (%59.3) memur, 27 (%9) işçi, 44 (%14.4) mühendis, avukat, teknik eleman ve hizmetliden oluşan katılımcıların demografik özelliklerine ait veriler Tablo 1'dedir. Ankete katılanlar arasında bizzat İTKK üyesi olanların sayısı ise 7 (%2.3) idi. Katılımcıların çalıştıkları kurumlara göre dağılımları Şekil 1'dedir. Buna göre; 41'i (%13) Malatya İl Valiliği, 57'si (%19) Emniyet Müdürlüğü, 43'ü (%14) Millî Eğitim Müdürlüğü, 48'i (%16) Sağlık

Tablo 1. Olguların demografik özellikleri

Olgular	
Yaş ortalaması (minimum-maksimum)*	35.9 ± 8.9 (20-60)
Cinsiyet**	
o Erkek	223 (73)
o Kadın	82 (27)
Eğitim durumu**	
o İlkokul	4 (1.3)
o Ortaokul	20 (6.6)
o Lise	104 (34.1)
o Üniversite-yüksekokul	177 (58)
Görev durumu**	
o Yönetici	53 (17.4)
o Memur	181 (59.3)
o İşçi	27 (9)
o Diğer	44 (14.4)

*Ortalama±SD (minimum-maksimum)

**n (%)

Tablo 2. Sigara içen olguların çalıştıkları kurumlara göre dağılımı

Kurumlar	Toplam olgu sayısı (n)	Sigara içen olgular n (%)
Malatya Valiliği	41	19 (46.3)
İl Emniyet Müdürlüğü	57	39 (68.4)
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	43	31 (72.0)
İl Sağlık Müdürlüğü	48	26 (54.1)
Malatya Belediyesi	67	41 (61.1)
Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	12	8 (66.6)
Verem Savaş Dispanseri	16	12 (75.0)
İl Müftülüğü	21	2 (9.6)

Müftülüğü, 67'si (%22) Malatya Belediyesi, 12'si (%4) Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, 16'sı (%5) Verem Savaş Dispanseri, 21'i (%7) İl Müftülüğü olarak belirlendi.

Olguların Sigara İçme Alışkanlıkları

Aktif içici olgu sayısı 178 (%58.4) olup bu olguların %75.8'i (n=135) erkekti. Cinsiyet gruplarının kendi içlerinde sigara içme oranlarına bakıldığında ise 223 erkek olgunun 135'i (%60.5), 82 kadın olgunun 43'ünün (%52.4) sigara içtiği dikkati çekti. Sigara içme oranları yaş gruplarına göre değerlendirildiğinde istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı gözlemlendi ($p=0.175$). Aktif sigara içicilik durumu, kurumlara göre değerlendirildi. En yüksek sigara içme oranı ile (%75) Verem Savaş Dispanseri ilk sırada yer aldı. Bunu %72 ile Millî Eğitim Müdürlüğü, %68.4 ile İl Emniyet Müdürlüğü, %61.1 ile Malatya Belediyesi takip etti. En az sigara içme oranına sahip kurum ise %9.6 ile İl Müftülüğü idi (Tablo 2).

Tablo 3. Olguların yasaya ilişkin kişisel görüşleri

	Kesinlikle katılıyorum n (%)	Katılıyorum n (%)	Katılmıyorum n (%)	Kesinlikle katılmıyorum n (%)	Fikrim yok n (%)
Yasa vatandaşların bireysel haklarını kısıtlamaktadır	59 (19)	40 (13)	134 (44)	61 (20)	8 (3.0)
Yasa sigara kullanmayanların, sigara dumanının zararlarından korur	156 (51)	94 (31)	25 (8.0)	17 (5.6)	11(3.7)
İşyerinde sigara molası vermek sorun teşkil etmektedir	63 (20.7)	78 (25.6)	97 (32)	28 (9.0)	37 (12)
Çocuklar sigara dumanının zararlarından korunur	142 (46.5)	73 (24)	42 (14)	26 (8.5)	19 (6.0)
Yasadan sonra sigaranın kullanıldığı işyerlerinde müşteri kaybı olmuştur	66 (21.6)	84 (27.7)	79 (26)	18 (6.0)	56 (18)
Yeni tütün yasası genel olarak kabul görmüştür	12 (41.6)	93 (30.5)	31 (10)	33 (11)	19 (6.2)

Olguların Sigara Dışındaki Tütün rn Zararları ve Pasif İiciliğin Zararları Konusunda Bilgi Düzeyi

Zararlı olduğunu belirtenler, olguların %71'ini (n=217) oluştururken, 63 (%21) olgu "bilmiyorum", 23 (%8) olgu "zararlı değildir" yanıtını verdi. Pasif içicilik hakkında yöneltilen sorulara verilen yanıtlara göre olguların yarısından fazlası (%57) pasif içiciliğin hastalıklar açısından çok ciddi risk taşıdığını biliyordu. Herhangi bir zararının olmadığına inananların oranı ise %3.6 idi (şekil 2).

Olguların Yasa Hakkında Bilgilenme Araçları

Günlük haberleri takip eden olgu sayısı 258 (%85) olup yasadaki medya aracılığı ile haberdar olanlar 235 (%77) kişidir. Kurum amiri tarafından bilgilendirilenlerin oranı %6'dır. Ankete katılanların önemli bir kısmı (%42.3) yasayı hiç okumamıştı. Geri kalanlar içinde %32.5'i kısmen okuduğunu, %22.6'sı tamamını okuduğunu, %2.3' ise yasa ile ilgilenmediğini bildirdi.

Aktif Sigara İici Olguların Yasadan Etkilenme Durumları

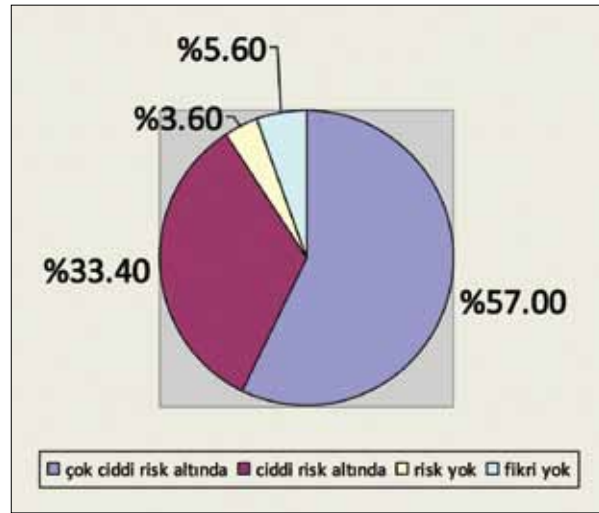
İlgili soruyu yanıtlayan aktif sigara içici sayısı 171 olup, 99'u (%58) yasadaki sonra sigara içmeyi azalttığını bildirirken, 58'i (%34) etkilenmediğini, 14' (%8) arttırdığını beyan etti.

Yasadaki Sonra Kurumlara Göre Aktif İicilerin Sigara İçme Alışkanlıklarındaki Değişiklikler

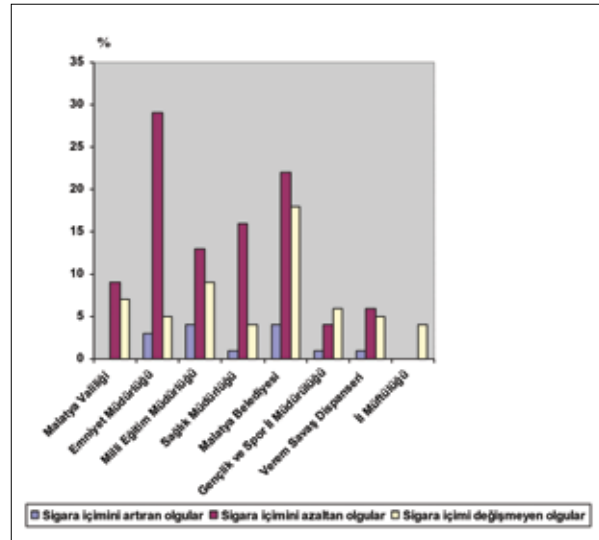
Aktif içici olguların İl Emniyet Müdürlüğü'nde %51'i, Sağlık Müdürlüğü'nde %34', Malatya Belediye'sinde %33', Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nde %33', Verem Savaş Dispanserinde %37.5'i, Milli Eğitim Müdürlüğü'nde %30'u sigara içimini azalttığını belirtti (şekil 3).

Olguların Yasanın İçeriği Hakkındaki Bilgi Düzeyleri

Kurum alışanlarının yasa hakkındaki bilgi düzeyini ölçmek için 13 farklı yerde tütün ürünü kullanma yasağı-

şekil 2. Olguların pasif içiciliğin zararları konusundaki görüşleri

şekil 3. Yasadan sonra kurumlara göre aktif içicilerin sigara içme alışkanlıklarındaki değişiklikler

na dair soru yöneltildi. Sigara içmenin yasak olduğu yerler hakkında olguların %90 ve daha fazlasının doğru bilgi sahibi oldukları gözlemlendi: hastane, okul, banka şubesi, alışveriş merkezi, internet kafe, meslek odaları binaları gibi kamuya açık alanlarda içme yasağı olduğu biliniyordu. Okul bahçesinde yasak olduğunu bilenlerin oranı %66.6 idi. Yasak olmadığı halde yasak zannedilen yerler arasında ise %47.5 ile özel otomobil, %45.6 ile hastane bahçesi yer aldı.

Olguların Yasaya İlişkin Kişisel Görüşleri

Yasanın kamu üzerindeki etkisinde dair yöneltilen sorulara verilen yanıtlar Tablo 3'tedir. Yasanın kabul gördüğünü düşünenlerin oranı %72 iken olguların %32'si vatandaşların bireysel haklarını kısıtladığı yönünde görüş bildirdi. Yasadan sonra işyerlerinde müşteri kaybı olduğuna inananların oranı ise %49.3 idi.

Olguların Kendi Kurumlarında Yasanın Etkinliğine Dair Görüşleri

Kurum çalışanlarının kendi kurumlarında yasanın işlevine dair görüşleri sorgulandığında özellikle Belediye, bina içinde en çok sigara içilen kurum olarak ön plana çıktı (Tablo 4). Belediye çalışanlarının %31.3'ü bina içinde bazı yerlerde, %19.4'ü ise eskisi gibi serbest sigara içildi-

ğini bildirirken, bina içinde bazı yerlerde ya da serbestçe sigara içildiği bildirilen kurumlar arasında ikinci sırayı İl Emniyet Müdürlüğü'nün aldığı gözlemlendi.

Olguların Yasa ile İlgili Sorumluluk Duyma Konusundaki Düzeyleri

Olgulara yasanın uygulanma sürecinde kendilerini ne kadar sorumlu hissettiklerini değerlendirmeye yönelik üç farklı soru yöneltildi ve alınan yanıtlar Tablo 5'de verildi. Yanıtlara göre katılımcıların 1/4'ünün sorumluluk duymamakta idi.

Olguların Denetimlere İlişkin Görüşleri

Yasanın uygulanması sürecinde denetimlerin yetersiz olduğunu bildirenlerin oranı %46.2 idi. Yeterli olduğunu düşünenler %15.7 iken, fikri olmayanların oranı ise %36.7 olarak belirlendi.

Olguların Denetimlerin Etkinliğinin Artması İçin Öngörülen Çözüm Önerileri Hakkındaki Görüşleri

Tablo 6'da denetimlerin daha etkin olmasını sağlayabilecek öngörülen çözüm önerilerine ilişkin sorulara verilen yanıtlar görülmektedir. Buna göre %73 olgu denetim ekibinde il müdürlükleri elemanlarının bulunmasını desteklerken, %67.6'sı denetim ekibinde polis/jan-

Tablo 4. Olguların kendi kurumlarında yasanın etkinliğine dair görüşleri

Kurumlar	Ankete ilgili soruya cevap veren olgu sayısı (n)	Bina içinde sigara içilmiyor n (%)	Bina içinde bazı yerlerde sigara içiliyor n (%)	Eskisi gibi serbest sigara içiliyor n (%)
Malatya Valiliği	41	36 (87.8)	3 (7.3)	2 (4.9)
İl Emniyet Müdürlüğü	51	37 (64.9)	13 (22.8)	5 (8.8)
İl Millî Eğitim Müdürlüğü	37	31 (83.8)	3 (8.1)	3 (8.1)
İl Sağlık Müdürlüğü	46	36 (78.3)	9 (19.6)	1 (2.2)
Malatya Belediyesi	61	27 (44.3)	21 (34.4)	13 (21.3)
Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	12	7 (58.3)	3 (25)	2 (16.7)
Verem Savaş Dispanseri	15	10 (66.7)	5 (33.3)	0 (0)
İl Müftülüğü	18	17 (94.4)	1 (5.6)	0 (0)

Tablo 5. Olguların yasaya karşı sorumluluk duygusu bulguları

	İkaz ederim n (%)	155/184 ararım n (%)	Kurum yetkilisine şikayet ederim n (%)	İlgilenmem n (%)	Eşlik ederim n (%)
Kapalı alanda sigara içeni gördüğünüzde tutumunuz ne olur?	175 (57.9)	21 (7.0)	31 (10.3)	70 (23.2)	5 (1.7)
İzmarit atan gördüğünüzde tutumunuz ne olur?	195 (65.0)	16 (5.3)	12 (4.0)*	77 (25.2)	
Yasak satış gördüğünüzde tutumunuz ne olur?	172 (57.0)	51 (16.9)	12 (4.0)**	67 (22.2)	

*Zabitayı ararım

**Kameraya kaydeder, Emniyet Müdürlüğü'ne bildirim

Tablo 6. Olguların daha etkin denetim için öngörülen çözüm nerileri hakkındaki görüşleri

	Kesinlikle katılıyorum n (%)	Katılıyorum n (%)	Katılmıyorum n (%)	Fikrim yok n (%)
Denetim ekibinde il müdürlükleri elemanları olmalı	152 (50.0)	71 (23.0)	19 (6.0)	60 (20.0)
Polis/jandarma her ekipte bulunmalı	132 (43.3)	74 (24.3)	49 (16.0)	47 (15.4)
Denetim ekibi, ek ücret almalı	95 (31.0)	62 (20.0)	76 (25.0)	69 (23.0)
Denetim ekibi, denetim sonrası izinli olmalı	70 (23.0)	58 (19.0)	94 (31.0)	80 (26.0)

darma bulunması gerektiğini, %51'i denetim ekibinin ek ücret alması gerektiğini, %42'si ise denetim ekibinin denetim sonrası izinli olması gerektiğini belirttiler.

Olguların Yasaya Destek Verme Durumlarının Değerlendirilmesi

Ankete katılan 305 olgudan 248'i (%81.3) yasayı desteklemektedir. Aktif içici olanlarda destek oranı, içmeyenlerden daha düşük bulundu (Sigara içenlerde %76.5, içmeyenlerde %92, p=0.001). Eğitim düzeyi ile yasaya destek verme arasında da pozitif ilişki saptandı. İlkokul mezunlarının %50'si yasayı desteklerken, niversite mezunlarında bu oran %88 idi (p=0.005).

Yasaya Verilen Desteğin Kurumlara Göre Dağılımı

İl Müftülüğünde destek %100 iken, İl Emniyet Müdürlüğünde %94.6, Verem Savaş Dispanseri'nde %87.5, Sağlık Müdürlüğünde %83, Milli Eğitim Müdürlüğünde %80.4, Malatya Valiliği'nde %75, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünde %75, Malatya Belediyesi'nde %74.6 olarak belirlendi.

TARTIşMA

Malatya İTKK'na dahil olan kurumlardaki çalışanlarla yürüttüğümüz araştirmamızda aktif sigara içicilik oranı %58.4'dr. Bu oran erkeklerde %60, bayanlarda %51'dir. Verem Savaş Dispanseri'nde sigara içme oranı diğer kurumlardan fazladır (%75). Yasa sonrası sigara içme oranlarının en çok azaldığı kurum %51 ile Emniyet Müdürlüğü olmuştur. Yasa hakkında olguların %77'si medya yoluyla haberdar olurken kurum amiri yoluyla öğrenenlerin oranı oldukça düşüktür (%6). Olgulardan %81.3' yasayı desteklemekte olup %30'u çalıştığı kurumda sigara içildiğini, %22.3' yasak yerde sigara satıldığını görmüştür. Yasanın uygulanması aşamasında olguların yaklaşık 1/4' sorumluluk duymamaktadır.

Tütünün ekonomik yükü, hem sigara satın almak hem de ortaya çıkan sağlık zararlarının tetkik ve tedavi maliyetlerine harcama yapmak açısından ele alındığında Ulusal Tütün Kontrolünün ne denli önemli olduğu daha iyi anlaşılmaktadır. Bu anlamda değerlendirildiğinde 4207 sayılı tütün yasası sadece bireyleri pasif sigara dumanından korumaya yönelik bir düzenleme olarak görülmemelidir. Tütün salgınına kontrol etmeye yönelik çok ciddi bir gelişmedir. Ancak, yasanın yrrlğnde başarının uzun

mrl olması, yürütücü kurumların sahiplenme ve sorumluluklarını yerine getirme konusundaki bilinç durumları ve istikrarlarıyla söz konusu olabilir. Bu düşünceden hareketle planladığımız çalışmamızda ilk dikkati çeken bulgulardan biri kamu personellerinden oluşan katılımcılardaki sigara içme sıklığıdır. 2008 yılı Küresel Yetişkin Tütün Araştirması'na göre Türkiye nüfusunun %31,3' sigara içmekte, bu değerin %47.9'unu erkekler, %15.2'sini kadınlar oluşturmaktadır [5]. Araştirmamızda ise hem erkeklerde (%60), hem de bayanlarda (%51) sigara içme oranı, 2008 yılı Küresel Yetişkin Tütün Araştirması'na kıyasla daha yüksektir. Bu durum çalışmaya katılan bireylerin toplumun kamu personeli kesimini temsil etmesi, dolayısıyla Türkiye genelini tam olarak yansıtması ile açıklanabilir. Olgularımızın %92.1'i lise ve niversite mezunudur. Kadınlarda eğitim düzeyi ile sigara içme sıklığı pozitif ilişki göstermektedir [6]. Buna göre sonuçlarımız bayan katılımcılar açısından sürpriz olmayabilir ancak eğitimi erkeklerde sigara içme sıklığının azaldığına dair verilerle ters düşmektedir [6].

Sigara içme sıklığını kurumlara göre değerlendirdiğimizde en düşük içme sıklığına sahip kurum İl Müftülüğü'dr (%9.6). Bilir ve arkadaşları [7] da farklı meslek gruplarının sigara içme sıklığını araştırdıkları çalışmalarında en düşük sigara içme sıklığının %25.1 ile imam ve mezzinlerde olduğunu göstermişlerdir. Bu verinin bizim açımızdan en önemli yönü toplum eğitimlerinde ve hatta denetimlerde İl Müftülüğü alışanları, imam ve müezzinlerin etkin rol oynayabileceği gerçeğidir. Bir sağlık kuruluşu olan Verem Savaş Dispanseri personelinin sigara içme sıklığı açısından en yüksek oranla ilk sırada yer alması ise topluma rol model olacak sağlık çalışanları ile ilgili eğitim programlarının önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Ankete katılan kamu personelinin sadece %22'si yasayı okuyarak öğrenmiştir. Kurum amirliği tarafından bilgilendirilenlerin sıklığı ise çok düşüktür (%6). Sonuçlar, tütün kontrolünde sorumlu görülen kamu kurumu alışanlarında duyarlılığın düşük olduğunu düşündürmektedir. Özellikle Milli Eğitim Müdürlüğü ve Sağlık Müdürlüğü gibi eğitim ve sağlık hizmeti veren ve aynı zamanda rol model olma özelliği taşıyan kurum çalışanları başta olmak üzere İTKK yesi tüm kurum personellerinin yasa hakkında yeterince bilgilendirilmeleri ve ikna edilmeleri, yasanın yürürlüğü açısından önemli kazançlar sağlayacaktır. Öte yandan, çalışma sonuçlarımıza göre dikkati çeken önemli

bir bulgu, medya etkisidir. Günlük haberleri takip edenler, yasa hakkında daha çok bilgi sahibidir. Medyayı günlük takip eden katılımcıların %77'si yasayı medya aracılığı ile öğrenmiştir. Toplumun doğru bilinçlendirilmesinde medyanın ne denli önemli rolü olduğu bir kez daha görülmüştür. O halde ülkemizde yasa ile birlikte Sağlık Bakanlığı tarafından "Dumansız Hava Sahası" ve "Havayı Koru" sloganları ile yürütülen kısa TV programları, sigaranın zararlarına yönelik gerek televizyon, gerek radyo gerekse internet aracılığı yürütülen kampanya ve olgu sunumları önemli etki sağlayacaktır [8].

Sağlık Bakanlığı ve DSÖ işbirliğiyle 2008 yılı Kasım-Aralık aylarında 81 ilimizde Yeni Tütün Yasası ve Uygulamaları konusunda 15 yaş ve üzeri kişilerin bilgi, görüş ve davranışları üzerine yapılan araştırmada katılımcıların %75.8'i "sigara içmeden alışveriş merkezlerine gitmek daha keyifli olur", %74.5'i ise "sigara dumanı olmadan lokantaya gitmek daha keyifli olur" cevabı vermişlerdir [5]. Pasif içiciliğin insan sağlığına zararlı olduğunu bilenlerin sıklığı %95.3'tür. Anket çalışmamızda bu sıklık %90 ile benzer oranlardadır. Olgularımız belirli bir kesimin sonuçlarını yansıtmakta birlikte elde ettiğimiz veri, tütün yasanın gerekliliğini kavramaları açısından kullanılabilecek önemli bir bulgudur.

Her ne kadar yasa tüm personel tarafından ayrıntılı okunmamış olsa da katılımcılara 13 farklı yerde tütün ürünü kullanımının yasak olup olmadığının sorguladığı sorulara %90'dan fazlasının doğru cevap vermesi olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmiştir. Bu bulgunun devamı olarak aktif içicilerin yasadaki ne kadar etkilendiğini sorguladığımızda %58'inin yasa sonrası sigara içmeyi azalttığını saptadık. Benzer bulgular, hem ülkemiz verilerinde hem de tütün yasanın uygulamaya girdiği başka ülkelerde de dikkati çekmektedir. Uruguay'da yasa yürürlüğe girdikten sonra sigara içenlerin %25'inin daha az içtikleri, İrlanda'da sigara içenlerin %59'unun yasadaki 8 ay sonra daha az sigara içmeye başladığı bildirilmiştir [9,10]. Öztürk ve ark. [11] Kayseri'de kamuya ait 3 ve özel sektöre ait 3 kurumda yasanın uygulamaya girmesinden sonra tüketilen sigara miktarında azalma olup olmadığını araştırdıkları çalışmalarında olguların %54'ünün sigarayı azalttığını saptamışlardır. Kanunu destekleyenlerin oranını ise %68.7 olarak bulmuşlardır. Benzer bir çalışmayı öğretmenlerle gerçekleştiren Coşkun ve ark. [12] ise rol model konumundaki öğretmenlerden özellikle sigara içicilerin yasaya karşı tutumlarının olumsuz olduğunu bildirmektedir. İçiciler arasında olguların %61.2'sinin yasağı gereksiz görmesi dikkat çekicidir. Yasayı onaylayanların oranı ise %75.8'i olup, %54 olgu sigara içimini azalttığını bildirmiştir [12]. Ülkemizde ayrıca SSUK'nin Eylül 2009 tarihli basın bülteninde Temmuz 2009'da satılan sigara sayısının %15.7 oranında azaldığı bildirilmektedir [10]. Yasanın uzun vadede bireylerin içtikleri sigara sayısında azalmayla birlikte sigarayı bırakmayı isteyip de başarılı olamayan bağımlılarda, motive edici ve uyarıcı olabileceği de düşünülebilir.

Olgularımızın %72'si yasanın kabul gördüğünü düşünmektedir. Vatandaşların bireysel haklarını kısıtladığı yönünde görüş bildirenlerin oranı ise %32'dir. Azımsanmayacak bu orana ek olarak %49.3'ünün yasadaki son işyerlerinin müşteri kaybına yol açtığını düşünmesi, toplumsal düzeyde ciddi bilgilendirme kampanyalarının gerekliliğini bir kez daha ortaya koymuştur. Elde ettiğimiz sonuçlar, yine medyanın gücünü gösteren bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Üstelik katılımcılarımızın önemli bir kısmının lise ve üniversite mezunu olduğunu dikkate alırsak, eğitilmiş olmanın bile medya etkisini değiştirmeye yetmediğini varsayabiliriz. Bilindiği gibi yasa karşıtı organizasyonlarda propaganda aracı olarak en çok müşteri kaybı, işyerlerinin kapanması, buna bağlı olarak işsizliğin ve maddi zararların artması öne çıkarılmaktadır. Araştırmamıza katılan kamu personelinin yarısının işyerlerinin müşteri kaybına yol açtığını düşünmesi bu propagandaların sonuçlarının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Oysa kapalı alanlarda başlatılan sigara yasağından sonra işletmelerin kârı artış göstermiştir [13]. Türkiye'de 2009 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre gayrisafi yurtiçi hâsıla %3.3, toptan ve perakende ticaret %7.2 oranında azalırken, otel ve restoranların içinde olduğu ikram sektörü payında %5.2 oranında artış olduğu bildirilmektedir. Genişletilmiş sigara yasağının yürürlüğe girdiği 19 Temmuz 2009 tarihinden itibaren 2.010 kahvehane kapanırken 3.022 kahvehane hizmete açılmıştır [13]. 2010 yılı verilerine göre ise 15.739 kahvehane açılırken, 7.956'sı kapanmıştır. Alışveriş merkezi ciroları 2009 yılında %5.5 oranında artmıştır [14]. Pasif içicilik konusundaki bilinçlenmeye rağmen hala yasanın olumlu ekonomik etkilerinin toplumda yeterince bilinmediği ve bu konuda bir fikir birliği oluşmadığı görülmektedir.

Yasağı rağmen kurum içinde en çok sigara içilen yer olarak Belediye'nin saptanması oldukça dikkat çekicidir. İkinci sıradaki kurum ise İl Emniyet Müdürlüğü'dür. Denetim ve ceza yetkisi bulunan Belediye ve Emniyet Müdürlüğü'nde yasağın en fazla ihlal ediliyor olması denetimlerin etkinliğini de olumsuz etkileyebilir. Kendi bünyelerinde tam kontrol sağlayamayan bu kurumların yaptıkları denetimlerde başarı sağlaması pek mümkün olmasa gerektir.

İl Tütün Kontrol Kurullarına üye kurumlarla yaptığımız anket çalışmasında dikkati çeken bir diğer bulgu da yasanın uygulama sürecinde katılımcıların yaklaşık %25'inin sorumluluk hissetmediği gerçeğidir. Yine %46.2 gibi bir oranla olgular denetimlerin yetersiz olduğunu düşünmektedir. Bu verilerin yasanın yürürlüğünde görev ve yetkisi bulunan tüm kurumlarca dikkate alınması ve gerekli stratejilerin planlanması gerektiği düşünülmüştür.

Olgular %81.3 oranında yasayı desteklemektedir. Sigara içmeyenler daha çok destek vermektedir. Dikkatimizi çeken önemli bir bulgu da eğitim düzeyi ile destek arasındaki pozitif ilişkidir. İlkokul mezunlarının ancak %50'si destek verirken, lise ve üniversite mezunlarında bu oran %88'dir. Burada yine eğitimin önemi karşımıza çıkmıştır. Çalışmamızda yasaya destek açısından

kurumlar arasında bile fark saptadık. İl Müftülüğü %100 destek verirken Malatya Valiliği ve Malatya Belediye'sinde bu oranlar %75 dolayında kalmıştır. Tüm bu bulgular yasanın yürürlük aşamasında çözüm bekleyen sorunlar bulunduğunu ve bu sorunların küçümsenmemesi gerektiğini göstermektedir. Diğer yandan denetimlerin sürekliliği ve niteliği yasanın yürürlüğündeki en önemli role sahiptir. Denetimlerde başarıyı artıracak faktörler hakkında katılımcıların fikri sorulduğunda %67.6'sı denetim ekibinde polis ya da jandarma bulunması gerektiğini bildirmektedir. Yarısı, denetim ekibine ek ücret verilmesinin, %42'si denetim sonrası izin yapılmasının uygun olacağını düşünmektedir. Denetim görevi süreklilik arz etmektedir. Bu görevin sürekliliğinin sağlanabilmesi için uygulayıcılar açısından avantajlı duruma getirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

Türkiye tütün kontrolü konusunda dünyada en önde gelen ülkelerden birisi konumundadır [15]. Ancak bu kapsamlı yasaya sahip olmanın yanında yasanın başarılı şekilde uygulanması tütün kontrolü konusunda başarıya ulaşmak bakımından çok önemlidir. Bu açıdan baktığımızda araştırmamızla güncel bir sorunu ele aldığımızı düşünüyoruz. Elde ettiğimiz verilerle de tütün kontrolü mücadelesini olumsuz etkileyeceğini düşündüğümüz sorunlar saptadığımız kanaatindeyiz. Bu alanda Türkiye'de yapılan ilk çalışma olan araştırmamız, katılımcısının hem yasadaki etkilenen hem de yasanın uygulanmasında sorumluluk ve yetki sahibi olan kamu personelinden oluşmuş olması açısından önemlidir.

Sonuç olarak, İl Tütün Kontrol Kurulu üyesi kurumlarda çalışanların sigara içicilik oranları yüksek, yasayı okuma oranları ve yasayı uygulama aşamasında sorumluluk bilinci düşüktür. Buna karşılık sigara içiminin yasak olduğu yerler genel olarak bilinmekte ve yasa desteklenmektedir. Kurumların yetki ve sorumlulukları konusunda bilinçlendirilmeye ve bilgi düzeylerinin artırılmasına yönelik sistemli ve sürekli eğitim programları gerekmektedir. Kurum yöneticilerinin uygulayacakları sistemli eğitim programları ve denetimler için yönlendirilmeye gereksinimleri vardır. Yasanın lehinde ve aleyhinde olan medya haberlerinin çok yakın takip edilmesi, sonuçlarının iyi değerlendirilmesi ve denetlenmesi önemlidir. Türkiye genelinde birçok ilde Malatya ilindeki verilere benzer bir durumun söz konusu olduğunu düşünerek uzun soluklu başarı için daha çok çaba gerektiğini düşünmekteyiz.

Teşekkür

Malatya Valiliği'ne bağlı İTKK üyesi tüm resmi kurumlarda yürüttüğümüz anket çalışmasına verdikleri izin ve katkıdan dolayı Malatya Valiliği başta olmak üzere tüm İl Müdürlükleri ve personellerine teşekkür ederiz.

Çıkar Çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

KAYNAKLAR

1. WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2008: The MPOWER package. Geneva, World Health Organization, 2008. [CrossRef]
2. Ulusal Tütün Kontrol Programı ile ilgili 2006/29 sayılı Başbakanlık Genelgesi. 7 Ekim 2006 tarihli ve 26312 sayılı Resmi Gazete
3. Tütün Mamüllerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. Kanun No 4207, 26 Kasım 1996 tarihli ve 22829 sayılı Resmi Gazete (Değişiklik, 03.01.2008 tarih ve 5727 Sayılı Kanun, 19 Ocak 2008 tarihli ve 26761 sayılı Resmi Gazete).
4. Elbek O. Tütün Kontrolünde Ulusal Mevzuat. Eds: Aytemur ZA, Akçay Ş, Elbek O. Tütün ve Tütün Kontrolü, Türk Toraks Derneği Kitapları, 1 Baskı, İstanbul, AVES Yayıncılık, 2010:53-80.
5. Küresel Yetişkin Tütün Araştırması, 2008. TÜİK Haber Bülteni Sayı: 73-2009. www.tuik.gov.tr
6. Bilir N, Telatar TG, Yıldız AN. Sigarasız işyeri. T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Hacettepe Üniversitesi ÇASGEM 2005; Yayın No:26.
7. Bilir N, Güçöz B, Yıldız AN. Smoking Behaviors and Attitudes. Ankara. Hacettepe Public Health Foundation Publ. No. 8, ISBN 975- 94618-1-1, Ankara 1997.
8. Havanı koru 2009 (Sağlık Bakanlığı, TPDK, World Health Organization), www.havanikoru.org.tr
9. Gorini G, Costantina AS, Paci E. Smoking prevalence in Italy after the smoking ban: Towards a comprehensive evaluation of tobacco control programs in Europe. Prev Med 2007;45:123-4. [CrossRef]
10. Sigara ve Sağlık Ulusal Komitesi. www.ssuk.org.tr/pdf/basin_bulteni/02_09_2009_olumlu_sonuc.doc. Erişim Tarihi: 09.08.2011.
11. Öztürk A, Poyrazoğlu S, Şarlı Ş. The short term effect of the law prohibiting smoking in enclosed areas upon the smoking conditions of employees in Kayseri, Turkey. Turk J Med Sci 2011;41:165-71.
12. Coşkun F, Karadağ M, Ursavaş A, Ege E. Öğretmenlerin sigara içme alışkanlıkları ve yeni yasaya bakışları. Solunum 2010;12:119-24.
13. Sigara ve Sağlık Ulusal Komitesi. www.ssuk.org.tr/pdf/SSUK/basin_bulteni_18_12_2009 Erişim Tarihi: 09.08.2011
14. Sigara ve Sağlık Ulusal Komitesi www.ssuk.org.tr/pdf/basin_bulteni/SSUK_Basin_Aciklamasi18_07_2011. Erişim Tarihi: 09.08.2011
15. Aslan D. Tütün Kontrolünde Ulusal ve Küresel Organizasyon. Eds: Aytemur ZA, Akçay Ş, Elbek O. Tütün ve Tütün Kontrolü, Türk Toraks Derneği Kitapları, 1 Baskı, İstanbul, AVES Yayıncılık, 2010:122-8.

Değerli katılımcı;

19 Temmuz 2009'da "Tütün Mamüllerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Yasa" ülkemizde yürürlüğe girmiştir. Yasanın uygulanabilmesi için Sağlık Bakanlığı'nın genelgesine istinaden illerde 'İl Tütün Kontrol Kurulu' oluşturulmuştur. Anketimizin amacı Malatya İl Tütün Kontrol Kurulu'na dahil olan kurumlardaki çalışanların yasanın amaç, kapsam ve işleyişine yönelik düşüncelerinin değerlendirilmesidir. Bize vereceğiniz bilgiler çok değerli olup, başka kimseyle paylaşılmayacaktır. Toplam 43 soruyu eksiksiz olarak ve günlük uygulamanızı yansıtacak şekilde yanıtlamanız, çalışmanın doğruluğunu ve güvenilirliğini arttıracaktır. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

1. Yaşınız:

2. Cinsiyetiniz?

1. Erkek 2. Kadın

3. Medeni durumunuz?

1. Bekar 2. Evli 3. Diğer

4. Çocuğunuz var mı ve yaşları?

1. 0 2. 1-3 3. 3'ten çok

5. Lütfen en son bitirdiğiniz okulu işaretleyiniz?

1. İlkokul 2. Ortaokul 3. Lise 4. Üniversite/yüksekokul ve üstü

6. Hangi Kurumda çalışıyorsunuz?

Göreviniz:

Kaç yıldır çalışıyorsunuz?

7. İTKK (İl Tütün Kontrolü Kurulu) bünyesinde görevli misiniz?

1. Evet 2. Hayır

8. Kendinizi denetleme görevinde yetkili ve yeterli olarak görüyor musunuz? (Bu soruyu İTKK üyesi iseniz cevaplayınız)

1. Evet 2. Hayır 3. Bilmiyorum/Emin değilim

9. Günlük haberleri takip ediyor musunuz?

1. Evet 2. Hayır

10. Bu yasayı nereden duydunuz?

1. Medya (TV,gazete,internet..) 2. Arkadaş/komşu vb. 3. İş yeri amir/şef 4. Sağlık çalışanı 5. Diğer

11. Yasayı okudunuz mu?

1. Evet 2. Hayır 3. Kısmen okudum 4. İlgilenmiyorum

12. Kullandığınız tütün ürünü aşağıdakilerden hangisidir?/ hangileridir? (sigara kullanmıyorsanız 20. soruya geçiniz)

1. Sigara 2. Puro 3. Pipo 4. Nargile 5. Diğer

13. Aşağıdakilerden hangisi sigara içme durumunuzu en iyi tarifler

1. Hiç içmedim (şayet bu yaşınıza kadar geçen zamanda toplam 100 sigaradan az içmişseniz ya da hayatınızın bir döneminde 6 aydan daha kısa bir süre içmişseniz yine bu şıkkı işaretleyiniz)
2. Her gün en az 1 adet içen aktif içiciyim
3. Ara sıra içen aktif içiciyim
4. Yeni bıraktım: (Bırakalı 6 aydan kısa bir süre geçtiyse bu şıkkı işaretleyiniz)
5. Eski içiciyim: (Bırakalı 6 aydan uzun bir süre geçtiyse şıkkı işaretleyiniz)

14. Günde kaç sigara içiyorsunuz?

1. 10 veya daha az 2. 11-20 arası 3. 21-30 arası 4. 31 veya daha fazla

15. Sabah uyandıktan sonra ne kadar süre sonra ilk sigarayı içiyorsunuz.

1. İlk 5 dakika içinde 2. 6-30 dakika arasında 3. 31-60 dakika arasında 4. 60 dakikadan sonra

16. Yasak olan yerlerde sigara içmeden durmakta zorluk çekiyor musunuz?

1. Evet 2. Hayır

17. Hangi sigarayı vazgeçilmez buluyorsunuz?

1. Günün ilk sigarasını 2. Bir başkasını

18. Sabah uyandıktan sonra ilk saatlerde günün geri kalan zamanlarına oranla daha sık mı sigara içiyorsunuz

1. Evet 2. Hayır

19. Bir hastalık nedeniyle yatakta yatmak zorunda olduğunuzda bile sigara içer misiniz?

1. Evet 2. Hayır

20. Sizce sigara dışındaki tütün ürünleri sigara kadar sağlığa zararlı mıdır?

1. Evet 2. Hayır 3. Bilmiyorum/Emin değilim

21. Sigara kullanmadığı halde yanında sigara içilen kişinin sağlığı,

1. Çok ciddi risk altındadır 2. Ciddi risk altındadır 3. Herhangi bir risk altında değildir. 4. Fikrim yok

22. Sizce ocuklar kapalı ortamlarda içilen sigara dumanından nasıl etkilenirler?

1. Yetişkinlerden daha çok etkilenirler 2. Yetişkinler kadar etkilenirler 3. Yetişkinlere göre daha az etkilenirler
4. Hiç etkilenmezler 5. Fikrim yok

23. Aşağıdaki iki sorudan sizin durumunuza uygun olan soruyu yanıtlayınız? (sigara kullanmıyorsanız 29. soruya geçiniz)

A: Eğer kullandığınız tütün ve tütün mamullerini bırakmış veya bırakmayı düşünüyor iseniz, bu kararınız için "en önemli" gerekçeniz nedir? (lütfen tek şık işaretleyiniz)

1. řu andaki hastalığım 2. Sigaranın sebep olduğu hastalık riskleri ve/veya etkileri
3. Ekonomik nedenler 4. Eşim ve/veya çocuklarım istediği için 5. Topluma olumlu örnek olmak için
6. Tütün şirketlerine karşı olduğum için 7. Tütün kontrolü yasına destek olmak için
8. Yasadan sonra sigara içmek zorlaştığı için 9. Diğer

B: Eğer halen tütün ve tütün mamullerini kullanıyor ve bırakmayı düşünmüyor iseniz; bu kararınız için "en önemli" gerekçeniz nedir? (tek bir şık işaretleyiniz)

1. Risklerine inanmamak 2. Kişisel bir tercih olduğuna inanmak 3. Nikotin bağımlılığı ile başa çıkamamak
4. Bırakmaya hazır hissetmemek 5. Aile veya çevreden destek görmemek
6. Kilo almak istememek 7. Diğer

24. Yasadan sonra sigara kullanım alışkanlığınızda değişiklik oldu mu?

1. Arttı 2. Azaldı 3. Değişiklik olmadı

25. Yasadan önce kapalı ortamlarda sigara içer miydiniz?

1. Evet 2. Hayır

26. Yasadan sonra kapalı ortamlarda sigara içer misiniz?

1. Evet 2. Hayır

27. Evde veya ailenize ait aracınız varsa içinde sigara içiyor musunuz?

1. Evet 2. Hayır

28. Yasadan sonra evde içtiğiniz sigara sayısında değişiklik oldu mu?

1. Arttı 2. Azaldı 3. Değişiklik olmadı

29. Aşağıda yer alan ifadelere katılım derecenizi belirtiniz	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	Fikrim yok
İşyerlerinde ve kapalı mekanlarda sigara kullanımını yasaklayan yeni yasa vatandaşların bireysel haklarını kısıtlamaktadır					
Yeni yasa sigara kullanmayanların, dumansız hava soluma hakkını teslim etmek ve sigara dumanının zararlarından korumak için hazırlanmıştır İşyerinde sigara molası vermek sorun teşkil ediyor					

İşyerinde sigara içilmemesi evde de sigara kullanılmaması alışkanlığına dönüşür, böylelikle çocuklar sigara dumanının zararlarından korunur					
Yeni tütün yasası yürürlüğe girdikten sonra sigaranın yaygın olarak kullanıldığı işyerlerinde müşteri kaybı oldu.					
Yeni tütün yasası, bazı kişilerin yakınmaları olsa dahi, genel olarak kabul gördü.					

30. Yeni yasa aşağıda belirtilen hangi yerlerde tütün ürünü kullanma yasağı getiriyor?

	Evet	Hayır	Bilmiyorum
Okul			
Okul bahçesi			
Hastane			
Hastane bahçesi			
Banka şubesi			
Taksi			
Özel otomobil			
Tren			
Stadyum			
Alışveriş merkezi			
internet kafe			
Özel dersane bahçesi			
Meslek odası binası/lokali			

31. Aşağıda sayılan yerlerde tütün kullanımı konusunda görüşünüz nedir?	Tamamen yasaklansın	Sigara içenlere özel yer ayrılmalı	Yasaklanmasın serbestçe içilsin	Bu konuda fikrim yok
Lokantalar				
Pastaneler, kafeler				
Kahvehaneler				
Alışveriş merkezleri				
Sağlık kurumu binaları				
Sağlık kurumu bahçeleri				
Okullar				
Yolcu otobüsleri				
Şehir içi toplu taşıma araçları				
Devlet daireleri				
Taksiler				
Stadyum				
Kuaför, berber				

32. Sizin gzlemlerinize göre Temmuz 2009'da yrrlge giren yeni tütün yasanı uygulaması nasıl yürümektedir?

1. Yasak olan yerlerde serbestçe sigara içiliyor 2. Yasak olan bazı yerlerde serbestçe içiliyor
3. Yasak olan yerlerde sigara içilmiyor 4. Fikrim yok

33. Çalıştığınız kurumda kanunun öngördüğü sigarasızlık politikasının pratikteki uygulaması aşağıdaki durumlardan hangisi ile örtüşür?

1. Bina içinde hiçbir kapalı alanda iilmemekte 2. Bina içinde bazı yerlerde iilebilmekte.
3. Binada denetim yetersiz ve eskisi gibi içilmeye devam etmekte 4. Fikrim yok

34. Çalıştığınız kurumda kanunun öngördüğü şekilde uyarı yazıları ve konu ile ilgili başvurulacak kişinin iletişim bilgileri mevcut mu?

1. Evet 2. Hayır 3. Uyarı yazısı var, iletişim bilgileri yok 4. Bilmiyorum/Emin değilim

35. Yasadan sonra çalıştığınız binada sigara içen birini gördünüz m?

1. Evet 2. Hayır

36. Yasadan sonra çalıştığınız binada sigara itiniz mi?

1. Evet 2. Hayır

37. Tütün rnlerinin yasak alanlarda satışını gördünüz m?

1. Evet 2. Hayır

38. Kapalı bir alanda sigara içen birini gördüğünüzde tutumunuz ne olur?

1. İkaz ederim 2. Uyarı yazısında yazılı olan telefonu (veya 155 veya alo sabim 184 hattını) ararım
3. Kurum yetkilisine şikayet ederim 4. İlgilenmem 5. Kendim de eşlik ederim

39. İzmarit ,paket gibi atıkları atan birini gördüğünüzde tutumunuz ne olur?

1. İkaz ederim 2. Geri almayı reddederse en yakın Belediye zabıtasına haber veririm
3. ALO SABİM 184 hattını veya 155'i ararım 4. İlgilenmem

40. Tütün rnlerinin yasak alanlarda satışını veya 18 yaşından küçüklere sigara satışını gördüğünüzde tutumunuz ne olur?

1. İkaz ederim 2. Satışı kamera veya fotoğrafla kaydeder,emniyet ekiplerine bildiririm
3. ALO SABİM 184 hattını veya 155'i ararım 4. İlgilenmem

41. Sizce yasanın uygulanması ile ilgili yeterli denetimler yapılıyor mu?

1. Evet 2. Hayır 3. Bilmiyorum

42. Denetimlerin daha etkili olabilmesi için	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok
Denetim ekibinde il müdürlükleri elemanları olmalı				
Polis/jandarma her ekipte bulunmalı				
Denetim ekibi, ek ücret almalı				
Denetim ekibi, denetim sonrası izinli olmalı				
Uygulanan para cezaları, İTKK bünyesinde döner sermaye uygulamasına dönüştürülmeli				
Kendi öneriniz varsa ilgili sütünün altına yazınız lütfen				

43. Sizin yeni tütün yasanı ile ilgili düşünceniz nedir?

1. Kesinlikle destekliyorum 2. Destekliyorum 3. Kesinlikle desteklemiyorum 4. Desteklemiyorum 5. Fikrim yok